

ign=64&at_custom4=3AD79CF2-B722-11EC-90471ADA39982C1E&at_custom3=BBC+News+Ukraine&at_custom1=%5Bpost+type%5D&fbclid=IwAR0D4rK7tcgZzWhDzePVDmXCaN4913m5T379WqiHNawdoEHDtEvgxx803PY

8. «Вова, єб*ш їх, бл*дь»: емоційна промова Поворознюка отримала друге дихання і може стати хітом – відео 18+/ «Телерадіокомпанія Люкс». «Футбол 24»/ [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://football24.ua/vova_yebsh_yih_bld_emotsiyna_promova_povoroznyuka_otrimala_druge_dihannya_i_mozhe_stati_hitom__video_18_n716104/

А.О. Козаченко

магістрантка

Черкаський національний університет ім. Богдана Хмельницького

ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ТАТУЮВАННЯ ЯК ОБ'ЄКТА АВТОРСЬКОГО ПРАВА

У сучасному світі татуювання, як вираження індивідуальності та мистецького самовираження, займає важливе місце в культурному та соціальному просторі. Чомусь у суспільстві є думка, що авторське право – це лише пісня, музика, текст, малюнок, комп'ютерна програма. Коли людина дивиться на картину, одразу виникає думка, що це є твір мистецтва у якої є автор і яка охороняється авторським правом. Коли ж іде мова про татуювання, не всі можуть виділити до якого об'єкта права вона належить і чи взагалі це є об'єктом права. Насправді, татуювання є не лише частиною тіла, але й твором мистецтва, тому і виникає питання про його захист за допомогою авторського права.

Українське законодавство в Основному Законі зазначило, що громадянам гарантується свобода літературної, художньої творчості, захист інтелектуальної власності, їхніх авторських прав, моральних і матеріальних інтересів, що виникають у зв'язку з різними видами інтелектуальної

діяльності. Кожний громадянин має право на результати своєї інтелектуальної, творчої діяльності; ніхто не може використовувати або поширювати їх без його згоди, за винятками, встановленими законом (ст. 57 Конституції України) [1].

Як зазначає Ю. Степанець «Татуювання – це процес нанесення перманентного малюнка на тіло людини методом локального травмування шкірного покриву і внесення пігменту в дерму. Тобто татуювання – це малюнок» [2].

Відповідно до ст. 6 Закону України «Про авторське право та суміжні права» (далі – Закон) об'єктами авторського права є твори у сфері літератури, мистецтва, науки, зокрема твори образотворчого мистецтва. Далі, у цьому Законі зазначено, що твір образотворчого мистецтва - скульптура, картина, малюнок, гравюра, літографія, твір художнього дизайну (у тому числі сценічного дизайну, накреслення (дизайну) шрифтів) тощо [3]. Тому, татуювання вважається об'єктом авторського права і охороняється законодавством.

В.В. Насирова у своїй тезі зазначає, що «нанесенню татуювання передуює створення ескізу. Тобто, фактично, татуювання можна вважати не самостійним об'єктом авторського права, а відтворенням уже наявного. Дискусію стосовно приналежності татуювання до об'єктів авторського права закриває Верховний суд штату Аризона своїм рішенням у 2012 р., де зазначається, що татуювання підлягають захисту відповідно до першої поправки до Конституцій США, що гарантує свободу слова. Таку ж думку висловив суд США у справі майстра Віктора Вітмілла, автора знаменитого татуювання Майка Тайсона, проти творців фільму «Похмілля -2: з Вегаса до Бангкока» [4, с. 138]. Таким чином, татуювання безсумнівно є об'єктом інтелектуальної власності.

А хто ж тоді вважається автором татуювання? Відповідь на це питання розкрито у ст. 9 Закону, зокрема передбачено, що авторське право на твір виникає внаслідок факту його створення. Твір вважається створеним з моменту первинного надання йому будь-якої об'єктивної

форми (письмової, речової, електронної (цифрової) тощо) [3]. Варто зазначити, первісно татуювання має вигляд ескізу/малюнка. Виходячи з цієї норми Закону, стає зрозуміло, що автором татуювання вважається особа, яка створила ескіз, вона наділена немайновими та майновими правами, що передбачені законодавством. Але ж виникає наступне запитання: хто ж створив ескіз? Автором ескізу може бути сам тату-майстер чи сам «замовник», який створив ескіз, а майстер лише здійснив процес нанесення татуювання.

Як було сказано, авторське право на твір виникає внаслідок факту його створення. Як зазначає Р. Мурга «автором поки що малюнка (не татуювання), як об'єкта образотворчого мистецтва, буде сам майстер, який у цьому разі є художником цього малюнка. Майстер може передавати свої майнові права й на свій малюнок як художник або передати їх у вигляді нанесення татуювання на тіло замовника (клієнта)» [5]. Зокрема, автор у своїй роботі наводить приклад судового рішення: «У 2013 році татуювальник Кріс Ескобедо подав позов до окружного суду Аризони (США) на компанію THQ Inc. за використання його малюнка у відеогрі UFC Undisputed та UFC Undisputed. Майстер є автором оригінального татуювання із зображенням лева на тілі відомого учасника боїв без правил Карлоса Кондіта. За його словами, саме цього лева неправомірно використано у відеоіграх. Компанія THQ Inc., використавши це зображення в серії відеоігор про змішані бойові мистецтва, не отримувала згоду автора на таке використання, чим і порушила його авторські права» [5]. Роман говорить, що «на практиці далеко не всі майстри з татуювання укладають договори зі своїми клієнтами, але факт того, що майстер виконує певну роботу, а замовник, своєю чергою, оплачує цю роботу та кожна зі сторін бажає досягти конкретного результату, уже є фактом правочину. Отже, у момент нанесення татуювання й оплати за цю роботу сторони формально в такому правочині укладають угоду про передання майнових прав на татуювання» [5].

Якщо ж автором є «замовник», то зрозуміло, що всі авторські права належать йому, а майстер виступає лише як виконавець цієї роботи і жодних авторських прав на відтворений твір (татуювання) не отримує.

Як відомо, автор має як особисті немайнові права (ст. 11 Закону), так я майнові права (ст. 12 Закону) [3]. З немайновими правами, здається, все зрозуміло, а як щодо майнових? Наприклад, які є способи використання твору (ескізу чи малюнку, нанесеного на тіло), зокрема що ж таке відтворення?

У ст. 12 Закону передбачені майнові права інтелектуальної власності на твір, зокрема способами використання твору є: 1) відтворення та 7) публічне виконання, публічний показ, публічне демонстрування, публічне сповіщення, інтерактивне надання доступу публіці та інші способи доведення до загального відома публіки [3].

Р. Мурга говорить, що «нанесення малюнка на тіло людини і є відтворенням у тій самій будь-якій формі, тому як татуювання слугує вже татуювання безпосередньо на тілі людини. Процедура створення татуювання, його відтворення має істотне значення для визначення правового режиму самого татуювання. Під час виготовлення ескізу татуювання останнє вже матеріалізується в конкретному зображенні, являючи собою малюнок, і таким чином стає окремим об'єктом авторського права. У цьому разі татуювання є екземпляром ескізного (первинного) зображення, його створення вже не має творчого характеру, а з юридичного погляду татуювання – лише форма реалізації одного з майнових прав автора ескізу» [5].

Інший момент – публічне виконання, публічний показ, публічне демонстрування, публічне сповіщення, інтерактивне надання доступу публіці та інші способи доведення до загального відома публіки.

У Законі сказано, що публічний показ – будь-яка демонстрація оригіналу або копії твору безпосередньо або за допомогою інших пристроїв чи процесів у місцях, в яких присутні чи можуть бути присутніми представники публіки, незалежно від того, присутні вони в одному місці і в один час чи в різних місцях і в різний час [3]. Твір вважається опублікованим (випущеним у світ), якщо він у будь-який спосіб розповсюдження або

доведення до загального відома публіки [3]. Також, твір оприлюднений (розкритий публіці), коли оприлюднюється будь-яка дія, що вперше робить твір чи об'єкт суміжних прав доступним для необмеженого кола осіб [3]. Роман також зазначає, що «ще одним моментом з опублікуванням виникає тоді, коли майстер із татуювання на своєму сайті та/або в Інстаграм-акаунті публікує власні ескізи татуювань і власні роботи вже нанесених татуювань як портфоліо, – це теж вважають «випуском у світ», адже сайт може переглянути необмежена кількість людей, а під кожним ескізом майстер із татуювання може (і повинен!) ставити своє авторство» [5].

Отже, у контексті правового регулювання татуювання як об'єкта авторського права в Україні, дослідження виявило низку важливих питань та можливих напрямків розвитку правового регулювання.

На даний момент законодавство України не надає конкретного визначення татуювання як об'єкта авторського права. Однак, враховуючи його творчий та індивідуальний характер, можна стверджувати, що татуювання може бути розглянуте як твір образотворчого мистецтва.

Автором татуювання може бути як тату-майстер, так і сам «замовник», на тілі якого створюється татуювання. Тому вони як суб'єкти авторського права мають особисті немайнові та майнові права. Зокрема, важливим аспектом правового регулювання татуювання як об'єкта авторського права є способи використання твору, зокрема відтворення та публічне виконання, публічний показ, публічне демонстрування, публічне сповіщення, інтерактивне надання доступу публіці та інші способи доведення до загального відома публіки.

Список використаних джерел:

1. Конституція України / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>
2. Степанець Ю.Л. Правова природа татуювання як нетипового об'єкта авторського права / [Електронний ресурс]. – Режим доступу:

<http://dspace.onua.edu.ua/bitstream/handle/11300/15901/%D0%A1%D1%82%D0%B5%D0%BF%D0%B0%D0%BD%D0%B5%D1%86%D1%8C.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

3. Закон України «Про авторське право і суміжні права» / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2811-20#Text>
4. Наукові розвідки з актуальних проблем публічного та приватного права: матеріали III Всеукраїнської науково-практичної конференції (Київ, 24 квітня 2020 року) – Київ : Київський університет імені Бориса Грінченка, 2020. – 207 с
5. Мурга Р. PRAVO & TATTOO / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://uz.ligazakon.ua/ua/magazine_article/EA012352

А.С. Колісник

кандидат юридичних наук, доцент

Черкаський національний університет ім. Богдана Хмельницького

ЗАКОНОДАВЧЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ У СУЧАСНОМУ СВІТІ: ПОРІВНЯЛЬНО-ПРАВОВИЙ АНАЛІЗ

Постановка проблеми. Забезпечення права власності суб'єкта на свої інтелектуальні продукти завжди було важливим, але водночас складним напрямом державної політики. Особливої актуальності ця проблема набула останніми роками, коли науково-технічний розвиток, що набуває надшвидких темпів, сприяє розповсюдженню практично будь-якої інформації необмеженому колу суб'єктів. Причому ІТ-технології надають можливість обігу інформації не лише на державному, але і на міжнародному рівнях. Тому захист та законодавче забезпечення прав інтелектуальної власності набуває виключного значення як на внутрішньодержавному, так і на міжнародному рівнях. Адже процеси глобалізації сприяють тому, що обмін інформацією здійснюється з високою швидкістю і точністю, а це в свою